

כיצד מעברין פרק חמישי עירובין

ס.

עין משפט נר מצוה

מח א מ"י פ"ה מהל'
עירובין הלכה כב
סגמ עשין דקננ א טושי"ע
א"ח ק"י שצט סעף 3:
מבט ב טושי"ע שס סעף
ג:
ג ג טושי"ע שס סעף 6:
גב ד טושי"ע שס סעף 1:
נב ד טושי"ע שס סעף
6:
גג ו מ"י פ"ו מהלכות
עירובין הלכה ד
טושי"ע א"ח ק"י מ"א:
גד ז מ"י שס הלכה ה
טושי"ע א"ח ק"י מח
סעף 1:
גה

רבינו חננאל

ולא עירבו אם יש
לפניה דקה ארבעה אינה
אוסרת. ורחיקין הכא
במאי עסקין בדלא
גביהא עשרה. אי הכי כי
עביד דקה מאי הוי.
ופרקין במגופפת. פירוש
מוקפת כמו מקפה עד
עשר אמות כיון דעבוד
בה דקה סלוקי מסלקי
מיהא. אמר רב יהודה
אמר שמואל כותל
שרצפו בסולמות אפילו
ביתר מעשר תורת
מחיצה עליו. ואקשינן
ומי אמר שמואל הכי
והא אמר רב נחמן אנשי
חצר ואנשי מרפסת
ששכחו ולא עירבו כו'.
פי' הא דאמר שמואל
כותל שבין שתי חצירות
שרצפו בסולמות ביתר
מי אמות שמואל,
שיכולין י' בני אדם
באחד לעלות ולירד
כאחד, לא חיישינן
לסולמות הללו אלא
תורת מחיצה שם. והוא
בני קקווא דאמר לרב
יוסף הב לן גברא
דמערב לן. וא"ל לאביי
זיל עירב להו. אול חזא
להנאו (הנני) [במת] דלא
פתוחי (במתא) [למתא]
ולא מצו מערבי לא הוי
שירי, אלא אעביד להו
חלונות בהוי מתא דאי
בעו מערבי דרך חלונות.
הדר אמר לא צריכי
חלונות דהא רבה בר
אבוה ערבת לכלולא
מחווא ערסתא ערסתא,
פי' שכונות שכונות
משום כריא (דכי) [דכי]
תווי דהוא מפסקתא
בינייהו, כל ערסתא הוי
שירי לאחוריה. ואע"ג
(מאי) [דאי] בעי לערובי
לא מצו לערובי. [הדר]
אמר התם אי בעי
לא ערובין דרך גנות מצו
מערבי, הכא לא מצו
מערבי אלא דרך חלונות.
ולא היא דהא ההוא בי
תיבנא דהוא ליה למר
לבר מפומבדיתא והוא
הוה שירי לכלולא מתא.
אמר אביי הינו דאמר לי
רב יוסף זיל עירב להו
[הווי] (מאי צורית על) [על]
[דלא צווחת עלה] [על]
[מדישא]. תניא א"ר
יהודה עיר אחת היתה
ביתורה וחדשה היתה
שמה והוי בה ג' דירויין
אנשיה ונשיה וטף, ובה
הוי משעריין חכמים
והיתה שירי. ומביעיא לן
כי הכי יהוי היא שירי
לגדולה, גדולה נמי הוי
שירי לירידה ומערבין
לה, או [לא]. רב הונא
ורב יהודה חד אמר הויא
שירי וחד אמר לא הויא
שירי. ר' שמעון אמר
ואמר לבנו לערב כו'.

דלעירב לן מאתין. מה שפי' בקונט' דעיר של רבים ונעשית
של יחיד הוא לא צל לאפקוי והוי של רבים
אלא לאפקוי של יחיד ונעשית של רבים:
ושויה שירי לפומבדיתא. בהדי שירי דג' חצירות של שני בתים
צעין והלכה כר"ש: **היינו דאמר**
(ל"ה) חזי דלא מצווחא. שם היא
מוקיקס לעשות כווי על חסם הוי
סותרין את צמיחה:
וחדשה שמה. נספר יהושע
(טו) היא כתובה
בנחלת יהודה: **גמרא.** שהיה
לו קבלה משום מתא או סכרל
שמסכרל היה אומר שכן נראה אף
על פי שאין שום מתא סוכר כן ולא
לפסוק הלכה צל אלא שכן היו דברים
נראים וקאמר מאי נפקא לן מינה
כלומר הא פסקין לעיל כרזי שמעון
ומשני גמרא גמור כו' מ"מ יש לנו
לחקור וליעד אם גמרא או סכרל:
כאן

הכא במאי עסקין דלא גבוה מרפסת עשרה ואי לא גבוה מרפסת עשרה
כי עביד דקה מאי הוי במגופפת עד עשר אמות דכיון דעביד דקה
איסתלוקי איסתלק מהכא הנהו בני קקווא דאתי לקמיה דרב יוסף אמרו
ליה הב לן גברא דלעירב לן מאתין א"ל לאביי זיל ערב להו ⁶ והוי דלא
מצווח' עלה בני מדרשא אול חזא להנהו בתי דפתוחי לנהרא אמר
הני להוי שירי למתא הדר אמר אין מערבין את כולה תנן [מכלל] דאי
בעי לעירובי מצו מערבי אלא איעביד להו כווי דאי בעו לעירובי דרך
חלונות מצו מערבי אלא אמר לא בעי ⁷ דהא רבה בר אבוה מערב
לה לכלולא מחווא ערסייתא ערסייתא משום פירא דבי תורי דכל חד
וחד הוי שירי לחבריה ואע"ג דאי בעו לערובי בהדי הדדי לא מצו
מערבי הדר אמר לא דמי התם אי בעי לערובי דרך גנות והני לא
מערבי הילכך עבדן כווי הדר אמר ⁸ כווי נמי לא בעי דההוא בי
תיבנא דהו"ל למר בר פופידתא מפומבדיתא ושויה שירי לפומבדיתא אמר
היינו דאמר לי מר חזי דלא מצווחת עלה בני מדרשא: אלא א"כ עשה
חוצה לה כעיר חדשה: תניא א"ר יהודה עיר אחת היתה ביהודה וחדשה
שמה והוי בה ג' דירויים אנשים ונשים וטף ובה הוי משערים חכמים והיא
היתה שירי איבעיא להו חדשה מהו ⁹ חדשה כי היכי דאיהי הויא שירי
לגדולה גדולה נמי הויא שירי לקטנה אלא עשין חדשה מהו רב הונא ורב
יהודה חד אמר בעיא שירי וחד אמר ¹⁰ לא בעיא שירי: ר"ש אומר ג' חצירות
וכו': ¹¹ אמר רב חמא בר גוריא אמר רב הלכה כר"ש רבי יצחק אמר אפי' בית
אחד וחצר אחת חצר אחת ס"ד אלא אימא ¹² בית אחד בחצר אחת אמר ליה
אביי לרב יוסף הא חצר רבי יצחק גמרא או סכרא ¹³ אמר ליה מאי נפקא לן מינה
אמר ליה גמרא גמור וזמורתא תהא: **בתנ"י** ¹⁴ מי שהיה במזרח ואמר לבנו
ערב לי במערב במערב ואמר לבנו ערב לי במזרח אם יש הימנו ולביתו
אלפים אמה ולעירובו יותר מכאן מותר לביתו ואסור לעירובו לעירובו אלפים
אמה ולביתו יותר מכאן אסור לביתו ומותר לעירובו ¹⁵ הנותן את עירובו
בעיבורה של עיר לא עשה ולא כלום נתנו הוי' לתחום אפילו אמה אחת
מה

ולא עירבו אם יש לפניהם דקה ארבעה
אינה אוסרת ואם לאו אוסרת הכא במאי
עסקין בדלא גבוה מרפסת עשרה ואי
לא גבוה מרפסת עשרה כי קא עביד
דקה מאי הוי במגופפת עד עשר אמות
דכיון דעביד דקה איסתלוקי איסתלוק
ליה מהכא אמר רב יהודה אמר שמואל
" כותל שרצפה בסולמות אפילו ביתר מעשר
תורת מחיצה עליו רמי ליה רב ברונא
לרב יהודה במעצרתא דבי רב חנינא מי
אמר שמואל תורת מחיצה עליו והאמר
רב נחמן אמר שמואל אנשי מרפסת ואנשי
חצר ששכחו ולא עירבו אם יש לפניה
דקה ארבעה אינה אוסרת ואם לאו אוסרת
הכא במאי עסקין דלא גבוה מרפסת עשרה ואי לא גבוה מרפסת עשרה
כי עביד דקה מאי הוי במגופפת עד עשר אמות דכיון דעביד דקה
איסתלוקי איסתלק מהכא הנהו בני קקווא דאתי לקמיה דרב יוסף אמרו
ליה הב לן גברא דלעירב לן מאתין א"ל לאביי זיל ערב להו ⁶ והוי דלא
מצווח' עלה בני מדרשא אול חזא להנהו בתי דפתוחי לנהרא אמר
הני להוי שירי למתא הדר אמר אין מערבין את כולה תנן [מכלל] דאי
בעי לעירובי מצו מערבי אלא איעביד להו כווי דאי בעו לעירובי דרך
חלונות מצו מערבי אלא אמר לא בעי ⁷ דהא רבה בר אבוה מערב
לה לכלולא מחווא ערסייתא ערסייתא משום פירא דבי תורי דכל חד
וחד הוי שירי לחבריה ואע"ג דאי בעו לערובי בהדי הדדי לא מצו
מערבי הדר אמר לא דמי התם אי בעי לערובי דרך גנות והני לא
מערבי הילכך עבדן כווי הדר אמר ⁸ כווי נמי לא בעי דההוא בי
תיבנא דהו"ל למר בר פופידתא מפומבדיתא ושויה שירי לפומבדיתא אמר
היינו דאמר לי מר חזי דלא מצווחת עלה בני מדרשא: אלא א"כ עשה
חוצה לה כעיר חדשה: תניא א"ר יהודה עיר אחת היתה ביהודה וחדשה
שמה והוי בה ג' דירויים אנשים ונשים וטף ובה הוי משערים חכמים והיא
היתה שירי איבעיא להו חדשה מהו ⁹ חדשה כי היכי דאיהי הויא שירי
לגדולה גדולה נמי הויא שירי לקטנה אלא עשין חדשה מהו רב הונא ורב
יהודה חד אמר בעיא שירי וחד אמר ¹⁰ לא בעיא שירי: ר"ש אומר ג' חצירות
וכו': ¹¹ אמר רב חמא בר גוריא אמר רב הלכה כר"ש רבי יצחק אמר אפי' בית
אחד וחצר אחת חצר אחת ס"ד אלא אימא ¹² בית אחד בחצר אחת אמר ליה
אביי לרב יוסף הא חצר רבי יצחק גמרא או סכרא ¹³ אמר ליה מאי נפקא לן מינה
אמר ליה גמרא גמור וזמורתא תהא: **בתנ"י** ¹⁴ מי שהיה במזרח ואמר לבנו
ערב לי במערב במערב ואמר לבנו ערב לי במזרח אם יש הימנו ולביתו
אלפים אמה ולעירובו יותר מכאן מותר לביתו ואסור לעירובו לעירובו אלפים
אמה ולביתו יותר מכאן אסור לביתו ומותר לעירובו ¹⁵ הנותן את עירובו
בעיבורה של עיר לא עשה ולא כלום נתנו הוי' לתחום אפילו אמה אחת
מה

ולא עירבו. בני מרפסת עם בני חצר אלו לצדן ואלו לצדן:
אם יש לפניהם. לפני המרפסת לרגלי הכבש בנחלת עלייתה: דקה.
פתח קטן גובה ארבעה אין אוסרין בני מרפסת על בני החצר דהא
איסתלק להו: ואם לאו אוסרת. אלמא תורת פתח עליו ואפילו
לחומר: דלא גבוה י' דליכא
למימר תורת מחיצה עליה: כי עביד
דקה לפניו מאי הוי. הרי כל
המרפסת סביביתה נמוכה ופתחה
לחצר והרי הן כשתי חצירות שאין
כותל ביניהן: **מגופפת.** מוקפת
מחיצה סביב אלא שנאמר לפניו י'
אמות דכיון פתח צלל היקף דאי עבוד
התם דקה סלוק נפשייהו ואי לא ע"כ
לחומר נמי פתח הוא האויל ללא
גבוה י': שרצפו. זקף סולם אלל
סולם: **תורת מחיצה עליו.** ואין
מבטלין המחיצה למהוי כנפרץ הכותל
יותר מעשר דאמר לקמן מערבין
אחד ואין מערבין שנים אלא רזו אחד
מערבין ולקולא והוי כפתח רזו שניהם
מערבין לחומר לא אמרינן דליבטליה
למחיצה דכל צעירובין להקל: ומי
אמר שמואל דלא מבטל סולם
למחיצה לחומר: **ואם לאו אוסרת.**
אלמא אע"ג דגבוה מרפסת י' אחי
סולם ומבטלי ליה: **דלא גבוה כו'.**
דכלל סולם נמי בטלה: **דלעירב**
מאתין. ועיר של רבים ונעשית של
יחיד הויא זבעיא שירי: **דפסייתא**
לנהרא. פתחיה אחרי העיר לנהר
ולא היה לה פתח פתוח לעיר: **דאי**
צעו לערובי. הנך דמשיירי מלו
מערבי: **איבעיד להו כווי.** חלונות
שיש בהן ד' על ד' לצד העיר דאי צעו
הוו מלו מערבי ואעבדיניהו שירי
למתא דלא לערובה צהדיהו: **ערסייתא**
ערסייתא. שכונות שכונות ולא היו
מערבין כל העיר כאחת: **פירא דבי אורי.**

עירסייתא ערסייתא.
שכונות שכונות לצד וצבל
שכונה היו מנזרות הרבה
ולא התיך את העיר כולה
בחדה, ואע"פ שהיה עיר
קטנה שאין נכנסין בה
ששים ריבוא, ומן לקמן
(נטו.) עיר של יחיד מערבין
את כולה, היינו של חצר,
שאינה דומה לדגלי מדבר,
של ששים ריבוא (עיר כו').
משום פירא דבי תורי.
שמה עמוקה היתה בין
שכונה לשכונה ושם היו
מנזרין גרעין תמרים
לכלול השורים העיר אין
לה חומה ומנזרות של בני
השכונות מפולשים ועשו
מחיצה לראשי המנזרות
לכל זל שמון לעיר
להסתמר הגרעין ולא
חשבו ליה מתחיל לנרץ את
המנזרות ולעשות העיר
אחת ואע"פ שהחיצה של
קיימא היתה. פירא שמה,
כמו (מענית כד.) פירא
דכורי (עיר כו'). גמרא
גמור וזמורתא תהא.
אומר השמות המנזרה
בעלמא (שבת ק"ה) משל
שוים הוא כמו (ב"מ טו)
וזן חצין גמרי חיקיך, כך
גמרא גמור, אומר לתמיד
שוים למדן הן אחת הן
שש ויחא לך למר ושיר
(ביצה כ"ד).

גומא גדולה שמנעיסים שם גרעין
תמרים למכלל צמחה והיו אותן גומות
מנדילות בין השכונות מתחת וצבל
שכונה היו מנזרות הרבה ומערבין
יחד ולא היו מתקנין לה לחיים משום
דעיר של רבים ונעשית של יחיד היא
וכל חד וחד הוי שירי לחצר דאי
לא הוי שירי היכי מלו לערבי מנזרות
עירובי ובעי לחי וקורה ככל עיריות של רבים: ואף על גז דאי צעו לעירובי לא מלי מערבי. משום פירא דמפסיק ואין יכולין
להלך משכונה לשכונה והוי ⁶ חרין שבין שתי חצירות דאמרינן לקמן (דף ע"ט.) מערבין שנים ואין מערבין אחד: דרך גנות. שהיו
להם דיוטאות עוצרות מגיני שכונה זו לגיני שכונה זו: דההוא צי סכנא כו'. ואמרינן לקמן הלכה כר"ש דלא צעי ג' דירויין לשירי:
ובה שיערו חכמים. שירי עיריות והיא עממה היתה שירי לעיר גדולה הסמוכה לה: חדשה מהו. לעירובי צאנפה נפשה כולה צלל
שירי: כעין חדשה. עיר קטנה אחרת של ג' דירויין ואינה סמוכה לגדולה: חזר צלל צית מני הוי דירה: צית אחד בחצר
אחת. חצר ובית לתוכה סגי להיות שירי: **בתנ"י** ¹⁴ מי שהיה במזרח ואמר לבנו ערב לי במזרח אם יש הימנו ולביתו
אלפים אמה ולעירובו יותר מכאן מותר לביתו ואסור לעירובו לעירובו אלפים
אמה ולביתו יותר מכאן אסור לביתו ומותר לעירובו ¹⁵ הנותן את עירובו
בעיבורה של עיר לא עשה ולא כלום נתנו הוי' לתחום אפילו אמה אחת
מה

שלש חצירות כו'. אמר' משמיה דרב הלכה כו' שמעון. רבי יצחק אמר אפילו בית אחד בחצר אחד הוי שירי, והא דר' יצחק גמרא היא. מתני' מי שהיה במזרח